

.....

ТОКОВИ

.....

ЕКСТРЕМИЗАМ У ПОЛИТИЧКОЈ РЕТОРИЦИ XX ВЕКА

(Одломци из политичких говора политичара)

Раӣ речима на по̀лѝтѝчкој сцени заједничке државе јужно-словенских народа по̀ко̀м чиѝаво̀г двадесетог века најчешће је прей̀ходило великој режимској реј̀ресији или крвавим сукобима по̀лѝтѝчких оѝоненаѝа, са мно̀го недужних жрѝава. Неумерене по̀лѝтѝчке речи и злокобне по̀лѝтѝчке по̀руке, које је највећи број по̀лѝтѝчара одаѝшљао по̀лѝтѝчком аудиѝоријуму, по̀најмање су биле изго̀варане ради “сређивања по̀лѝтѝчких ирѝлика у земљи”. Оне су у великој мери по̀дсѝшцале на по̀лѝтѝчки злочин или су ѝај злочин оѝравдавале, иѝо је нарочиѝо ѝра̀ичне по̀следице имало по̀ко̀м бра̀анског раѝа 1941-1945. године.

Одскринемо ли само мало враѝа недавне исѝорије по̀лѝтѝчке реј̀орике на овим ѝросѝорима суочићемо се са ѝоражавајућом исѝином о го̀иво̀ једновековном царовању иѝешких осѝраѝених речи мржње и по̀лѝтѝчке халабуке, неуѝемељених у здравом разуму и изго̀ворених без ѝокрића у делима по̀лѝтѝчара. Иако се не може са по̀ѝуном сигурноѝу уочѝи по̀чешак суновраѝа по̀лѝтѝчке реј̀орике на овим ѝросѝорима у по̀лѝтѝчки експремизам, чини се да је догађај који ће означиѝи франкешиѝајновски расѝ експремног по̀лѝтѝчког зговора осѝраѝени вербални окршај хрваѝских и српских по̀сланика на јунском заседању Скуѝишине Краљевине Срба, Хрваѝа и Словенаца 1928. године, који је резултѝовао убиством хрваѝских по̀сланика у скуѝишинском здању.

Може се, ѝрема по̀ме, са добром дозом сигурноѝи казати да је дан циничног иѝињања по̀сланика Хрваѝске сељачке сѝранке Ивана Пернара “колико коѝиа српска ослободилачка крв”, уѝућено српским по̀сланицима као одговор на њихово бусање у жруди “да су својом крвљу ослободили незахвалну браћу”, иѝе оѝомена српског радикала Пунише Рачића, уѝућена скуѝишинском обезбеђењу са скуѝишинске зоворнице “да уѝрисѝоје хрваѝске по̀сланике или

ће он сам наћи начина да их умири”, након чега су и уследили скујиштински хици, љрави рођендан експремног љолићичког говора на овим љпросљорима. Говора, који је својим узлећом означио суновраји једне љолићички љрилично незреле нације.

Редакција часољиса “Hereticus” љреноси циљљљљ из неких значљјњих говора љолићичког експремизма у љрољеклих сљољљинак гљдина.

* * *

... Наступио је час кад између народа и краља не може и не сме бити више посредника. ... Моја очекивања као и очекивања народа да ће еволуција нашег унутрашњег политичког живота донети сређење и консолидовање прилика у земљи нису се остварила. Парламентарни ред и сав наш политички живот добијају све више негативно обележје, од чега народ и држава имају за сада само штете. ... Парламентаризам, који је као политичко средство по традицијама од мога незаборављеног оца остао и мој идеал, почеле су заслепљене политичке страсти злоупотребљавати у тој мери да је постао сметња за сваки плодни рад у држави. Жалосни раздори и догађаји у Народној скупштини поколебали су код народа веру у корисност те установе. ... Тражити лека у томе злу у досадањим парламентарним променама владе или у новим законодавним изборима значило би губити драгоцено време у узалудним покушајима који су нам однели неколико последњих година. Ми морамо тражити нове методе рада и крчити нове путеве. ... ради тога решио сам и решавам да Устав Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца од 28. јуна 1921. године престане важити ...

*Краљ Александар I Карађорђевић,
Из Прољласа љоводом завођења дикљљљљуре
6. јануара 1929. гљдине*

* * *

... Пре ће се Велебит срушити у море и пре ће пресушити Сава, Драва, Дунав и Дрина, него што ће се Југословени одрећи своје унитаристичке државе и свог националног јединства! Ми ћемо у овој борби за победу интегралног југословенства устрајати против свих и против свакога! ...

*Посланик Анљљ Ковач,
Из гљговора на 22. редовном заседању Народне скујиштинне
Краљевине Јуљославије, 1. марљљ 1934. гљдине у Беољраду*

* * *

... Полиција је добар слуга. Она служи онога ко је газда. Полиција није певачко друштво нити калуђерски манастир! ...

*Посланик Русија Ђокић,
Из рејлике на говор посланика Иве Елеговића
о друшталном постојању полиције у Хрватској,
на 18. редовном заседању Народне скупштинине
Краљевине Југославије*

* * *

... Али народи Југославије противни су издајничкој вањској и унутарњој политици владе Цветковић-Мачек. Радни народ Југославије противан је владиној дволичној и управо непријатељској политици према Совјетском Савезу, као што је противан и огавној удворичкој политици према осовинским силама ... То доказују многобројне демонстрације и сукоби у току посљедњих мјесеци. ... Народи Југославије упорно траже ослонац на СССР, на земљу напретка и благостања, на заштитницу независности малих народа. Читав радни народ Југославије гледа с поуздањем и надом у велику и моћну земљу социјализма и спреман је да се бори за те своје захтеве. ...

*Јосип Броз Тито,
Из реферата на Пејој земаљској конференцији КПЈ
одржаној новембра 1940. године у Загребу*

* * *

... Нема више српске војске! Нема више Србије! Нема геца, наших крвопија, нестало је циганске династије Карађорђевића, па и код нас ускоро друмови ће пожељети Србаља, ал' Србаља више неће бити. Издао сам драстичне наредбе за њихово потпуно економско уништење, а слиједе нове – за потпуно истребљење. Не будите слаби ни спрам једнога. Држите увијек на уму да су то били наши гробари и уништавајте их гдје стигнете, а благослов нашег поглавника и мој неће вам узмањкати ...

Али сутра ћу притегнути! Пуцат' ће кичма. Поручите то нашим непријатељима. Поручите им: пуцат' ће кичма! Настат' ће чишћење. Нема милосрђа. ... Ја ћу бити овдје гвоздена метла, и ја кажем нека ми ни један не долази молити за наше душмане. ... Ја ћу убијати а ви ћете за мном! ...

*Др Виктор Гутић, усташки сјожерник Бања Луке,
Из говора у Бања Луци 30. маја 1941. године*

* * *

... Пред нашу нацију у ове дане судба је поново била ставила питање: коме ће се приволети царству? Јутрос у зору на то питање дат је договор: приволели смо се царству небеском ... Провиђење нас је управило на прави пут, који је Свети Сава давно и давно указао српском народу. Бог правде који нас је до сада чувао од пропасти чуо је глас и молитве наше и поново нас је спасао од страпуптица и скретања са нашег непроменљивог историјског пута ... Чеда моја, у Духу Светоме, понизимо се сви пред Богом и усправимо се пред људима. Ако је Бог са нама, шта нам могу људи? Ако је живети, да живимо у светињи и слободи; ако ли је мрети, да умремо за светињу и слободу, као и много милиона православних предака наших. ...

*Па̄тријарх Гаврило Дожић,
Говор њреко Рагио Бео̄града 27. мар̄та 1941.*

* * *

... Шта се дешава, другови? Они који издадоше и продадоше народ, сити, пјани, луди и бијесни, они који одоше у издају и проклетство, то учинише, а ми, другови, остасмо, да без државе, без оружја, да без одијела и исхране, голи, боси, гладни и жедни, бранимо и спасавамо нашу домовину, њено име, њену част и њену слободу! ... Ја позивам цио народ да се уједини и да не да овим гуликожама и пљачкашима који су двадесет година тлачили народ, а данас се скићу од Каира до Лондона, од Лондона до Каира, да се врате натраг у земљу. Они се варају ако мисле да ће се вратити да поново сједну на народну грбачу. Ми, Црногорци одувијек смо тјерали из своје земље гуликоже и пљачкаше. Вама је познато да смо ми ликвидирали династију Петровића јер смо у њој видјели ненародну владу, па смо збацили и ову јер је опљачкала паре, однијела богатство и побјегла. ...

*Марко Вујачић,
Из љовора на Дрӯгом заседању АВНОЈ-а
у Јајцу 29. новембра 1943. љодине.*

* * *

... Комунисти! Ми смо два света! Између вас и нас нема помирења. Ви хулите на Бога – ми га сматрамо својим заштитником! Ви се одричете краља – ми за њега гинемо, свесни да тако доприносимо величини наше Отаџбине! Ви рушите породицу и српство, а ми их истичемо као главне наде наших стремљења, без којих би нам и сама борба била бескорисна! ... Није далеко дан кад ћете осе-

тити Божију правду, коју ћемо ми, браниоци Српства и Отаџбине, над вама извршити!

*Никола Калабић, чeтнички војвода,
Из гoвoрa oдржaнoг 1. мaрчa 1944. у Арaнђeлoвцу*

* * *

Главни задатак ослободилачког покрета у Србији данас се састоји у овом: да објасни народним масама ко су и шта у ствари хоће ти реакционари и да угуши њихово подмукло роварење ... да свестраном активношћу народа, до краја, недвосмислено и једном заувек, учврсти братство српског народа са осталим народима Југославије и немилосрдном борбом против спољног непријатеља и његових домаћих слугу врати тим народима онај дуг, који су они у току три и по године крвавог рата дали и за ослобођење српског народа...

*Милован Ђилас
Из гoвoрa oдржaнoг нa гoдишњицу Октoбарскe рeвoлуцијe,
7. 11. 1944. у Народнoм пoзoришћу у Бeoгpaду*

* * *

Да је одсечена само једна грана, стабло не би много осетило, али стабло је одсечено до корена и нама је нанесен велики бол! ... Жалимо га сви, жали га свак, жале га и Немци! ... Он је био велики човек. Оно што је посадио, ухватило је дубока корена. И све што је урадио, мирисаће. Добровољци, певајте у славу Димитрија Љотића! Четници, плетите му венце славе! Срби, спомињите се Димитрија Љотића! ... Није мртав Димитрије Љотић! Он сада припада читавом Србству. Он сада припада небеској Србији! А мртви су јачи него живи! Он је сада јачи него када је био жив и спутан! ...

*ејиској Николај Велимировић,
Из гoвoрa нaд oгром Димитрија Љoтићa
24. априла 1945. гoдинe*

* * *

Некад, стидимо се тога, били смо издајници славне Партије, друга Тита, свих тековина наше славне народне револуције и социјализма уопће. На пут те издаје ... бациле су нас и наше личне слабости, којима смо били оптерећени и које су нам сметале да у себи изградимо несаломљиви лик комунисте. Ми тада нисмо имали квалитете слободних људи ... Били смо ... слабићи и бескичмењаци, којима је недостајала основна животна перспектива ... Тешко је бити издајник своје Партије и народа. Тешки су то били часови! Из по-

штења пали смо у непоштење ... Умјесто тога настао је у нама лик подмуклог издајника, који је био спреман на свако недјело ... Нама је, другови, тешко, сјећајући се тих мучних момената, кад смо били далеко од друга Тита, наше Партије и наших народа ... Наша славна Партијо, друже Тито, Домовино, другови, ево оних који су вас некада смрано издали, али који сада поново долазе у ваше борбене редове, освјешени и очеличени! Ево нас јачих, радоснијих и љепших него што смо икада били! ...

*Боривој Вискић,
Из љовора у име ѡреवासѡиѡаних љолоѡѡочких лољораша
казанољ у Ријеци 3. окѡобра 1949. љодине*

* * *

... Победићемо, дакле, без обзира што се и данас, као некад, против Србије удружују њени ван земље са онима у земљи. Њима поручујемо да уопште нисмо плашљиви ... Титову Југославију су стварали у једној величанственој револуцији југословенски комунисти, југословенска радничка класа и југословенски народи. Она неће издахнути за конференцијским столом, како се њени непријатељи надају. Југославија, стечена великом борбом, великом ће се борбом и бранити! ...

*Слободан Милошевић,
Из љовора на Ушћу у Беољраду, новембра 1988. љодине*

... Шест векова касније, данас, опет смо у биткама, и пред биткама. Оне нису оружане, мада и такве још нису искључене. Али без обзира какве да су, ове битке се не могу добити без одлучности, храбрости и пожртвованости. ...

*Слободан Милошевић,
Из љовора на Газимесѡану, 28. јуна 1989. љодине*

* * *

... Кад Српски покрет обнове добије власт, сваки онај ко у руку овом Рашком земљом стегне турски барјак, усташки барјак, албански барјак, или било чији други државни барјак сем српског – остаће и без руке и без барјака! ...

*Вук Драшковић,
Из љовора на миѡиинљу у Новом Пазару
16. сеѡѡембра 1990. љодине*

* * *

... Томе је допринело сувишно пасивно држање српског руководства, јер од њега никада нисмо чули да све те, који дочекују

шиптарске сепаратистичке, антисрпски и антијугословенски оријентиране непријатеље, да ми такође можемо у Београду, у нашем “Сава центру” позвати и примити антисловеначки и антихрватски оријентиране иредентисте, било да су Немци, било Италијани ... Ерго, никада у “повјесним границама” Хрватске које Туђман воли да истиче, нису били ни Ријека ни Истра, а још мање је Јулијска крајина била у некој словеначкој држави ...

*Вељко Губерина,
Из љовора на миџинџу НРС у Краџујевцу
9. окџобра 1990. љодине*

* * *

... А ако треба да се тучемо, богами ћемо да се тучемо. А надам се да неће бити толико луди да се са нама туку. Јер ако не умемо да радимо и привређујемо, бар ћемо знати добро да се тучемо.

*Слободан Милошевић,
Из обраћања ѡпредседницима срџских оџиџина
12. аџрила 1991. љодине*

* * *

Ситуација за Дубровник није опасна. То је проституисани град хотелијера, где долазе америчке бабе, британски педери, глупи Французи и немачке дактилографкиње. Југоисточна Европа је ионако напола колонија немачких дактилографкиња.

*Радован Самарџић, академик,
Поводом оџсаге Дубровника сеџџембра 1991. љодине*

* * *

... Зашто Србима не рећи истину у очи? Зашто им не рећи какви су нам непријатељи на Западу? Зашто им не рећи да нема више ни једне државе која је наша савезница, ниједне државе која би нас подржала, да су око нас непријатељи и са Истока и са Запада? Једино то може мотивисати српски народ да издржи. Без обзира колико нас мрзе и колики су нам непријатељи, они данас не могу војно интервенисати. Нема ко војно да интервенише. Има једна велика сила која ће се из сопствених разлога томе супротставити на Савету безбедности. То је Кина, јер се боји да сутра и код ње не дође до војне интервенције. У то се можемо уздати...

*Др Војислав Шешељ,
Из љовора у Народној скуџџџини Реџублике Србије
17. окџобра 1991. љодине*

* * *

... Ништа ја нисам освојио у овом рату. Само сам ослободио оно што је одувек било српско, иако још ни изблиза нисам ослободио све што је српско. Задар је претежно српски град ... И Трст је стари српски град.

*генерал Рајко Младић,
април 1993. године*

* * *

Лепше се живело у време кад су биле санкције.

*Мирко Марјановић, бивши председник Владе,
децембар 2000. године*

Текст и избор цитата:

Дејан А. Милић

Воја Станић, *De Meo Patacca*, 1973.